

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

Tanterv

MAGYAR MINT MÁSODIK NYELV

Kétnyelvű szakiskolai programok: 213 óra

Tanterv

MAGYAR MINT MÁSODIK NYELV

Kétnyelvű (szlovén–magyar) szakiskolai programok: 213 óra

A tantervet készítették:

László Hermina, Lendvai Kétnyelvű Középiskola

Pisnjak Mária, Szlovén Köztársaság Oktatási Intézete

Kiadta: SZK Oktatási, Tudományos és Sportminisztériuma, SZK Oktatási Intézete

A minisztérium részéről: dr. **Simona Kustec**

Az intézet részéről: dr. **Vinko Logaj**

A tantervet a Szlovén Köztársaság Közoktatási Szaktanácsa 2020. február 20-i 205. ülésén hagyta jóvá.

Online kiadás

Ljubljana, 2022

Hozzáférés:

<http://eportal.mss.edus.si/msswww/programi2021/programi/index.htm>

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

[COBISS.SI](https://nuk.az.gov.si/)-ID [99515139](https://nuk.az.gov.si/)

ISBN 978-961-03-0652-8 (Zavod RS za šolstvo, PDF)

TARTALOM

1. A TANTÁRGY MEGHATÁROZÁSA	4
2. ÁLTALÁNOS CÉLOK	4
3. CÉLOK.....	5
3.1 KOMMUNIKÁCIÓS SZÁNDÉKOK.....	5
3.2 FEJLESZTÉSI CÉLOK ÉS TARTALMAK	6
3.3 A FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGVALÓSÍTÁSA.....	6
3.3.1 BESZÉDÉRTÉSI KÉSZSÉG FEJLESZTÉSE	6
3.3.2 OLVASÁSÉRTÉSI KÉSZSÉG FEJLESZTÉSE	7
3.3.3 BESZÉDKÉSZSÉG FEJLESZTÉSE	7
3.3.4 ÍRÁSKÉSZSÉG FEJLESZTÉSE	8
3.3.5. NYELVI-NYELVTANI ISMERETEK	8
3.3.6 HELYESÍRÁS	10
3.3.7 TÉMAKÖRÖK.....	10
4. KÖVETELMÉNYEK.....	11
4.1 A B1+ SZINT LEÍRÁSA	11
4.2 AZ A1 SZINT LEÍRÁSA	12
5. MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ.....	13
5.1 A BESZÉDÉRTÉSI KÉSZSÉG FEJLESZTÉSE	13
5.2 AZ OLVASÁSÉRTÉSI KÉSZSÉG FEJLESZTÉSE	14
5.3 A BESZÉDKÉSZSÉG FEJLESZTÉSE.....	15
5.4 AZ ÍRÁSBELI KÉSZSÉG FEJLESZTÉSE.....	16
5.5 A NYELVI KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE	17
6. A TUDÁS ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE	18

1. A TANTÁRGY MEGHATÁROZÁSA

A magyar nyelvnek a Muravidék nemzetiségileg vegyesen lakott területén különleges státusa van. A magyar anyanyelvű diákoknak ez az ún. első nyelve, a szlovén anyanyelvű diákoknak pedig az ún. második nyelve. A nem magyar anyanyelvű diákok sem csak az iskolában, a tanítás folyamatában ismerkednek ezzel a nyelvvel, hiszen mindennapi életük szerves része a magyar kisebbség nyelvével, kultúrájával, magyar nyelvű médiájával való érintkezés. Magyarország közelsége, az egyre erősebb kereskedelmi, gazdasági és idegenforgalmi kapcsolatok is indokolják e nyelv tanulását. A két ország egyidejű EU-csatlakozása következtében a továbbtanulás és munkavállalás szempontjából is fontos a régió nyelveinek ismerete.

Mivel a Muravidék vegyes nemzetiségű területén a szlovén mellett a magyar is hivatalos nyelv, bizonyos munkahelyek betöltésének feltétele a magyar nyelv ismerete.

A lendvai kétnyelvű középiskola szakiskolai programjaiba elsősorban a kétnyelvű általános iskolát végzett tanulókat várják, de szlovén tannyelvű általános iskolát végzettek is beiratkozhatnak ezekre. Hogy az egynyelvű szlovén iskolákból érkező diákok minél eredményesebbek legyenek a magyar nyelv tanulásában, és ennek köszönhetően be tudjanak kapcsolódni a kétnyelvű oktatásba, számukra a magyar mint második nyelvet valamennyi évfolyamon külső differenciálással tanítjuk. A rájuk vonatkozó célokat és követelményeket a jelen tantervben dőlt betűs írással jelöltük. Az előzetes tudásuknak és képességeiknek megfelelően a magasabb céloknak és követelményeknek is eleget tehetnek.

A tantárgy keretében elsősorban kommunikáció központú nyelvoktatás folyik, a diákok azonban betekintést nyernek a magyar irodalomba, művelődéstörténetbe és történelembe is. A tantervi célok megvalósítása a kompetenciafejlesztésen alapszik.

A tantárgy célja, hogy a III. évfolyam végére a diákok eljussanak a B1+ (több művelődéstörténeti ismerettel), illetve az A1 szintre.

2. ÁLTALÁNOS CÉLOK

1. *A diákok pozitív viszonyt alakítanak ki a magyar nemzetiség nyelve és kultúrája iránt.*
2. *A diákok elsajátítják a (regionális) köznyelvet.*
3. *A diákok elsajátítják a társas-társadalmi tevékenységekhez, elsősorban a mindennapi élethez, a tanuláshoz, a szakmai életük végzéséhez szükséges nyelvi kommunikációs képességeket, valamint a kulturált nyelvi magatartást.*
4. *A diákok fejlesztik együttműködési készségüket és nyelvtanulási stratégiájukat.*
5. *A diákok megismerkednek néhány magyar irodalmi művel, betekintést nyernek a magyar kultúrába.*

3. CÉLOK

3.1 KOMMUNIKÁCIÓS SZÁNDÉKOK

A diák:

Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs szándékok	– tud: <ul style="list-style-type: none">• <i>köszönni, elköszönni, megszólítani, bemutatkozni,</i>• <i>érdeklődni valami iránt, érdeklődésre reagálni,</i>• engedélyt kérni és arra reagálni,• <i>megköszönni</i> és köszönetre reagálni,• <i>bocsánatot kérni</i> és arra reagálni,• <i>gratulálni</i>, jókívánságot kifejezni és arra reagálni;
Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok	– tud: <ul style="list-style-type: none">• <i>örömet,</i>• csodálkozást,• bánatot,• sajnálkozást kifejezni;
Vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok	– ki tud(ja) fejezni: <ul style="list-style-type: none">• véleményét és tud más véleményére reagálni,• egyetértését és egyet nem értését,• tetszését és nemtetszését,• <i>kívánságot, képességet, szükségét, lehetőséget;</i>
Infomációcseréhez kapcsolódó kommunikációs szándékok	<ul style="list-style-type: none">• megnevez és leír dolgokat,• elbeszél eseményeket, személyeket jellemez,• <i>információt kér és ad,</i>• <i>igenlő vagy nemleges választ ad;</i>
A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs szándékok	<ul style="list-style-type: none">• kifejez <i>kérést, tiltást, felszólítást,</i>• <i>segítséget kér és segítségkérésre reagál,</i>• javaslatot tesz, és javaslatra reagál,• meghívást fejez ki, és arra reagál;
Interakcióban jellemző kommunikációs szándékok	<ul style="list-style-type: none">• visszakérdez,• <i>ismétlést kér,</i>• <i>kifejezi nem értését,</i>• felkér pl. hangosabb vagy lassúbb beszédre.

FOGALOMKÖRÖK:

- cselekvés, történés, létezés kifejezése
- birtoklás kifejezése
- térbeli és időbeli viszonyok
- mennyiségi és minőségi viszonyok
- modalitás
- esetviszonyok
- logikai viszonyok
- szövegösszetartó eszközök

A kommunikációs szándékokat és fogalomköröket mind a négy készségterületen fejlesztjük.

3.2 FEJLESZTÉSI CÉLOK ÉS TARTALMAK

A diákok:

- *elsajátítják a magyar köz- és irodalmi nyelvet;*
- *fejlesztik a különböző beszédszándékok kifejezésének készségét;*
- *elsajátítják a helyesejtés és nyelvhelyesség követelményeit, megfelelő hangsúllyal és hanglejtéssel beszélnek;*
- *elsajátítják a beszédhelyzetnek megfelelő kulturált nyelvi magatartást;*
- *szövegek feldolgozásával fejlesztik szövegértési készségüket;*
- *fejlesztik az értő olvasás és az értelmes felolvasás készségét;*
- *fejlesztik az írásbeli szövegalkotás készségét;*
- *gazdagítják szókincsüket, és fejlesztik pragmatikai-logikai-grammatikai (nyelvhelyességi, helyesejtési és helyesírási) képességüket;*
- *ismerkednek a magyar művelődéstörténettel; általános és irodalmi műveltségüket olvasással, színházlátogatással, tanulmányi kirándulásokon való részvétellel gazdagítják.*

3.3 A FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGVALÓSÍTÁSA

3.3.1 BESZÉDÉRTÉSI KÉSZSÉG FEJLESZTÉSE

A diákok beszélt művészi és nem művészi szövegeket hallgatnak/néznek meg és fogadnak be.

- *Beszélgetéseket, beszédgyakorlatokat hallgatnak/néznek meg, kiszűrik az információkat és a lényeges mozzanatokat.*
- *Fejlesztik a kritikus, logikus gondolkodás, a következtetés és értelmezés készségét.*

A diák:

Óravezetés, interakciók	<ul style="list-style-type: none">• <i>megérti tanára és társai beszédét, a munkához szükséges utasításokat, azokat tudja követni;</i>
Hallott monologikus szövegek és a tömegkommunikáció szövegeinek értése	<ul style="list-style-type: none">• <i>megérti egyszerűbb szövegek lényegét, megkeresi és megérti a fontos adatokat,</i>• <i>megért egyszerűbb nyilvános közleményeket, reklámszövegeket, tévé- és rádióműsorokat (szakmájával kapcsolatos ismeretterjesztő szövegek),</i>• <i>megért egyszerűbb, szakmájához kapcsolódó szövegeket</i> (pl. megrendelés, reklamáció...);
Hallott párbeszéd szövegek értése	<ul style="list-style-type: none">• <i>megérti mindennapi beszédhelyzetekben az anyanyelvi beszélőket,</i>• <i>megérti a szakmája végzésével kapcsolatos párbeszéd szövegek lényegét</i> (pl. ügyfélfogadás, megrendelés fogadása);
Egyszerűbb művészi szövegek értése	<ul style="list-style-type: none">• <i>megérti a hallott, illetve látott művészi szövegek (vers, színházi előadás, film, regény- és elbeszélésrészlet) lényegét, üzenetét;</i>
Feladatok megoldása	<ul style="list-style-type: none">• <i>megoldja a hallott szöveggel kapcsolatos szóbeli és írásbeli feladatokat (információkeresés, összefoglalás, lényeg meglátása, kép és szöveg összekapcsolása, a beszédhelyzet körülményeinek megállapítása, ismeretlen szavak jelentésének megkeresése szótár segítségével).</i>

3.3.2 OLVASÁSÉRTÉSI KÉSZSÉG FEJLESZTÉSE

A diákok írott művészi és nem művészi szövegeket olvasnak és fogadnak be.

- Fejlesztik a kritikus, logikus gondolkodás, a következtetés és értelmezés képességét.
- Iskolai és házi olvasás során fejlesztik az értő olvasás és az érthető (jó intonációjú, jó ritmusú) és értelmes felolvasás képességét.

A diák:

Monologikus szövegek értése	<ul style="list-style-type: none"> • megért olyan <i>mindennapi témákról szóló szövegeket</i>, amelyek ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmaznak; • tud az adott szövegben tájékozódni, kikeresi és megérti a szöveg lényeges információit; • megérti a mindennapi élet gyakoribb szövegtípusait (magánlevél, reklám, étlap, időjárás-jelentés, tájékoztató, útbaigazítás...); • megérti a szakmai életével kapcsolatos egyszerűbb szövegeket (hirdetés, reklám, használati utasítás, álláshirdetés);
Feladatok megoldása	<ul style="list-style-type: none"> • megoldja az olvasott szöveggel kapcsolatos szóbeli és írásbeli feladatokat (információkeresés, összefoglalás, lényeg meglátása, kép és szöveg összekapcsolása, a beszédhelyzet körülményeinek megállapítása, <i>ismeretlen szavak jelentésének megkeresése szótár segítségével</i>);
Egyszerűbb művészi szövegek értése	<ul style="list-style-type: none"> • megérti az olvasott művészi szövegek (vers, színházi előadás, film, regényrészlet és elbeszélés) lényegét, üzenetét, • megállapítja a témát, helyet és időt, • jellemzi a szereplőket;
Olvasás, felolvasás	<ul style="list-style-type: none"> • tanári vagy más bemutatás meghallgatása, illetve felkészülés után a szöveget érthetően, megfelelő hangsúllyal és intonációval felolvassa.

3.3.3 BESZÉDKÉSZSÉG FEJLESZTÉSE

A diákok beszélgetéseket folytatnak, beszédgyakorlatokat készítenek és adnak elő.

- Fejlesztik a különböző beszédzándékok kifejezésének képességét.
- Elsajátítják a helyesejtés és nyelvhelyesség követelményeit, megfelelő hangsúllyal és hanglejtéssel beszélnek.
- Elsajátítják a beszédhelyzetnek megfelelő kulturált nyelvi magatartást.

A diák:

Beszélgetésbe való bekapcsolódás	<ul style="list-style-type: none"> • bekapcsolódik a beszélgetésbe, • megismeri és alkalmazza a nyelvi illemszabályokat, • kifejezi alapvető kommunikációs szándékait (<i>bemutatkozik, bemutat, megköszön...</i>), • elsajátítja és gyakorolja a szakmai életével kapcsolatos nyelvi megnyilvánulásokat (pl. telefonálás, félfogadás...), • kifejezi véleményét látott vagy hallott eseményről, olvasott szövegről;
Információszerzés és információkövetítés	<ul style="list-style-type: none"> • mindennapi teendői során információkat, segítséget, útbaigazítást kér, illetve közvetít;
Egyszerűbb nem művészi szövegek alkotása	<ul style="list-style-type: none"> • elbeszél cselekményt, • leír helyet, tárgyat, terméket, munkafolyamatot, • személyt jellemez,

	<ul style="list-style-type: none"> • megfelelő felkészülés után összefoglalót, beszámolót, kiselőadást tart megadott (szakmai) témakörben;
Művészi szövegek	<ul style="list-style-type: none"> • elmeséli művek tartalmát, • jellemzi a szereplőket, • kifejti véleményét a szövegről, • megtanul, és érthetően, megfelelő hangsúllyal, intonációval elmond néhány verset.

3.3.4 ÍRÁSKÉSZSÉG FEJLESZTÉSE

A diákok különböző műfajú szövegeket írnak.

- Fejlesztik a különböző beszédzándékok kifejezésének készségét.
- Elsajátítják és alkalmazzák a szövegszerkesztés követelményeit, a műfajnak megfelelő stílusjegyeket.
- Fejlesztik helyesírási és nyelvhelyességi készségüket.

A diák:

Írásbeli kommunikációs helyzetek	<ul style="list-style-type: none"> • képeslapot, magán- és hivatalos levelet, sms-t, e-mailt ír, • személyi adatokkal nyomtatványt tölt ki, • információt kér és ad;
Rövidebb nem művészi szövegek alkotása	<ul style="list-style-type: none"> • rövidebb mindennapi (elbeszélés, leírás) szövegeket ír, • szakszövegeket ír (munkafolyamat leírása, termék bemutatása), • közéleti és hivatalos szövegeket (pályázat, kérvény, önéletrajz, meghatalmazás, igazolás, meghívó, reklamáció) ír, • kitölt egyszerű nyomtatványokat;
Művészi szövegek	<ul style="list-style-type: none"> • leírja olvasott művek tartalmát, • jellemzést készít, • megadott szempontok szerint beszámol olvasmányairól;
Feladatok megoldása	<ul style="list-style-type: none"> • írásban megold szövegértési, helyesírási és nyelvi feladatokat.

3.3.5. NYELVI-NYELVTANI ISMERETEK

A diákoktól nem a felsorolt elvek és szabályok megtanulását és visszamondását várjuk, hanem a szövegfeldolgozás és -alkotás során való alkalmazását. Ebből kifolyólag a grammatikai szabályokat nem fejből, elméletieskedve kell megtanulni, hanem azokat mindig valamilyen szöveggörnyezetben, kommunikációs helyzetben kell megismerni, gyakorolni és alkalmazni.

Az ige és ragozása

A diákok cselekvést, történést, állapotot, létezést fejeznek ki mindhárom időben és kijelentő, felszólító és feltételes módban, ismerik és alkalmazzák az alanyi és tárgyias ragozást, beleértve a *-lak/-lek* személyrag használatát. **Főnévből és melléknévből igéket képeznek.**

Az igekötő

Ismerik az igekötők funkcióját és az igekötős igék írására vonatkozó szabályokat.

Az igenevek

Ismerik és (mondatátalakításkor) alkalmazzák a főnévi, melléknévi és határozói igenév képzését.

A főnév

Megneveznek élőlényeket, élettelen tárgyakat, gondolati dolgokat egyes és többes számban; megfelelően **használják a birtokos személyjeleket,** megfelelően **ellátják a főneveket ragokkal** és névutókkal. **Igéből és melléknévből főneveket képeznek,** és fordítva.

A melléknév és fokozása

Megnevezik személyek, tárgyak, dolgok tulajdonságát/természetét, valamivel való ellátottságát, **valahova tartozását,** valamilyen helyzetét, mértékét **egyes és többes számban;** mellékneveket fokoznak. **Főnévből és igéből mellékneveket képeznek,** és fordítva.

A számnév

Megjelölik főnévvel megnevezett személyek, dolgok, fogalmak **számát, mennyiségét** (tőszámnév, törtszámnév) vagy sorban elfoglalt helyét (sorszámnév); ismerik és használják a határozott és határozatlan számneveket; megfelelően ellátják a számneveket toldalékokkal (-a, -e, -án, -én, -szor, -szer, -ször).

A névmások

Ismerik és megfelelően **használják a különböző fajtájú névmásokat (személyes, visszaható, kölcsönös, birtokos, mutató, kérdő)** és azok határozóragos alakjait.

A névelők

Megkülönböztetik a határozott és a határozatlan névelő funkcióját, és megfelelően **használják őket.**

A névutók

Ismerik és megfelelően **alkalmazzák a gyakori névutókat (hely-, idő-, ok- és részeshatározó kifejezésére).**

Határozószók

Ismerik és használják a gyakori hely-, idő- és módhatározószókat.

Kötőszók

Ismerik és használják a gyakori mellé- és alárendelő kötőszavakat.

A mondat

Tudnak egyszerű és összetett mondatot alkotni és átalakítani; **alkalmazzák az egyeztetés szabályait;** mondatalkotáskor megfelelően kiegészítik bővítményekkel az alanyt és az állítmányt; tudják, hogyan befolyásolja a tárgy az igei állítmány ragozását, és ezt alkalmazzák is; **ki tudják határozókkal fejezni a cselekvés, történés, létezés valamilyen körülményét** (helyhatározóragok (-ból, -ből; -ban, -ben; -ba, -be; -ról, -ről; -n, -on, -en, -ön; -ra, -re; -tól, -től; -nál, -nél; -hoz, hez, höz; -ig), időhatározóragok (-kor; -tól, -től, -ig; -nta,

-nte; -nként) , módhatározóragok (-an, -en; -ul, -ül), eszköz- és társhatározóragok (-val, -vel), ok- és célhatározórag (-ért), részeshatározórag (-nak, -nek)); **jelzővel ki tudják fejezni az alaptag minőségét, mennyiségét és birtokosát.**

3.3.6 HELYESÍRÁS

A diákoktól nem a felsorolt elvek és szabályok megtanulását és visszamondását várjuk, hanem azoknak az írásbeli szövegfeldolgozás és -alkotás során való alkalmazását.

- **A kiejtés szerinti írásmód** (toldalékok (a múlt idő jele, tárgy ragja, -ú, -ű melléknévképző, a -val, -vel rag kapcsolása, a felszólító mód -j jelének kapcsolása) szabályszerű írása)
- **A szóelemző írásmód (a hasonulás, az összeolvadás, mássalhangzó-változások az igealakokban)**
- **A hagyományos írásmód (ly írása)**
- **Az egyszerűsítő írásmód** (a hosszú kétjegyű mássalhangzók írása)
- **A különírás és az egybeírás** (a szóösszetételek egyszerűbb esetei)
- **A kis és nagy kezdőbetűk** (kis kezdőbetűk: ünnepek, rendezvények, népek; nagy kezdőbetűk: a földrajzi nevek (település, hegy, folyó, tenger, ország, utca), az intézménynevek, a márkanevek, a címek)
- **Az elválasztás** (egyszerűbb esetei)
- **Az írásjelek** (az egyszerű mondatot záró írásjelek, a mondatrészek közötti írásjelek gyakoribb esetei (és, vagy, de, mert...))
- **A számok és a keltezés írása**

3.3.7 TÉMAKÖRÖK

Az alábbi témakörök tárgyalása során a kommunikációs szándékokat és fogalomköröket fejlesztjük mind a négy készségterületen. A diákok a felsorolt témakörökben mozogva gazdagítják és elmélyítik nyelvi ismereteiket, szókincsüket, majd azt alkalmazzák a közlésfolyamatban.

- **Bemutakozás** (név, életkor, foglalkozás, nemzetiség)
- **Család** (a család és az otthon bemutatása, családi ünnepek, rokon kapcsolatok)
- **Iskola** (egyszerű leírás, a diákok élete, tanár-diák viszony, iskolai rendezvények, tevékenységek)
- **Emberi kapcsolatok** (szokások, barátság, szerelem)
- **Mindennapi tevékenységeink** (orvosnál, ügyintézés a postán, a bankban, a rendőrségen, egyéb szolgáltatások)
- **Időjárás és öltözködés** (évszakok, divat)
- **Vásárlás** (élelmiszer- és ruhavásárlás, vásárlási szokások, árucikkek, bevásárlóközpontok, fizetési módok)
- **Étkezés** (kedvenc ételek, italok, vendéglátás, rendelés étteremben)
- **Szabadidő, szórakozás** (sport, zene, olvasás)
- **Utazás** (jegyvásárlás, turizmus, bevásárlóturizmus, magyar városok)
- **Egészséges életmód** (szendélybetegségek, a mozgás, táplálkozás fontossága)
- **Környezetünk** (környezetvédelem, az egyén felelőssége)
- **A munka világa, tervek a jövőről** (szakmák, az élethosszig tartó tanulás)
- **Kultúra és irodalom** (művelődéstörténet, magyar írók, tudósok, feltalálók)

4. KÖVETELMÉNYEK

A követelményeket a célokban vastagon szedett írás jelöli. A tantárgy általános iskolai, valamint középiskolai óraszámát tekintve a harmadik osztály végén várható teljesítmény megfelel a Közös Európai Referenciakeret B1+ szintjének, illetve a kezdőknél az A1 szintnek.

4.1 A B1+ SZINT LEÍRÁSA

Megérti a fontosabb információkat olyan világos, standard szövegekben, amelyek ismert témákról szólnak, és gyakori helyzetekhez kapcsolódnak a munka, az iskola, a szabadidő stb. terén. Elboldogul a legtöbb olyan helyzetben, amely a nyelvterületre történő utazás során adódik. Egyszerű, összefüggő szöveget tud alkotni olyan témákban, amelyeket ismer, vagy amelyek az érdeklődési körébe tartoznak. Le tud írni élményeket és eseményeket, álmokat, reményeket és ambíciókat, továbbá röviden meg tudja indokolni és magyarázni a különböző álláspontokat és terveket.

SZÖVEGÉRTÉS		SZÖVEGALKOTÁS		
BESZÉDÉRTÉS	OLVASÁS	BESZÉLGETÉS	ÖSSZEFÜGGŐ BESZÉD	ÍRÁS
A diák főbb vonalakban megérti a köznyelvi beszédet, ha az ismerős témáról szól. Megérti a legfontosabb információkat az aktuális eseményekről, illetve az érdeklődési köréhez vagy szakmájához kapcsolódó témákról szóló műsorokban.	Megérti azokat a szövegeket, amelyek elsősorban gyakran előforduló hétköznapi vagy munkával kapcsolatos témákról szólnak. Megérti az eseményekről, érzelmekről és kívánságokról szóló szövegeket.	Felkészülés nélkül részt tud venni ismerős, számára érdekes vagy mindennapi témákról szóló társalgásokban.	Le tud írni élményeket és eseményeket, vágyait és terveit, az utóbbiakat meg tudja indokolni és magyarázni. El tudja mesélni könyv vagy film cselekményét, kifejtteni róla véleményét.	Tud szöveget írni sokféle, az érdeklődési körébe tartozó témáról. Levélben meg tudja fogalmazni az események és élmények személyes jelentőségét.

4.2 AZ A1 SZINT LEÍRÁSA

Megérti és használja a számára ismerős mindennapi kifejezéseket és nagyon alapvető fordulatokat, amelyek célja a konkrét szükségleteinek a kielégítése. Be tud mutatkozni és be tud mutatni másokat, meg tud válaszolni és fel tud tenni olyan kérdéseket, amelyek személyes jellegűek, pl. a lakhelyre, az ismerősökre és tulajdonságokra vonatkozóan. Képes egyszerű interakcióra, amennyiben a másik személy lassan és világosan beszél és segítőkész.

SZÖVEGÉRTÉS		SZÖVEGALKOTÁS		
BESZÉDÉRTÉS	OLVASÁS	BESZÉLGETÉS	ÖSSZEFÜGGŐ BESZÉD	ÍRÁS
<i>A diák megért ismerős szavakat és nagyon alapvető fordulatokat, amelyek a személyére, családjára vagy a közvetlen környezetében előforduló konkrét dolgokra vonatkoznak, feltéve, hogy lassan és világosan beszélnek.</i>	<i>Megérti az ismerős neveket, szavakat és nagyon egyszerű mondatokat, pl. feliratokon, posztereken és katalógusokban.</i>	<i>Tud egyszerűen kommunikálni, ha beszélgetőtársa hajlandó egyes dolgokat lassabban elismételni vagy másképpen megfogalmazni. Fel tud tenni és meg tud válaszolni egyszerű kérdéseket, amelyek a közvetlen szükségletekre vagy nagyon ismerős témákra vonatkoznak.</i>	<i>Lakóhelyét és ismerőseit egyszerű fordulatokkal és mondatokkal le tudja írni.</i>	<i>Meg tud írni egy rövid, egyszerű képeslapot, pl. nyaralásról. Nyomtatványt ki tud tölteni személyes adatokkal.</i>

5. MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ

A tantárgy keretében a négy készségterület (beszédértés, beszéd, írás, olvasás) fejlesztése történik elsősorban. Az ismeretszerzést és -bővítést is mindig a készségfejlesztés szolgálatában végezzük, vagyis a befogadást és az alkotást segítjük vele. A tanítás középpontjában mindig a szöveg álljon, szövegből induljunk ki (befogadás), és szövegig (alkotás) jussunk el. Mivel a diákok szakmai életük sikeres teljesítésére is készülnek, a mindennapi beszédhelyzetek mellett a szakmai élet beszédhelyzeteire is készítjük fel őket. A tanár igyekezzék mindig a képzési program fajtájának megfelelően válogatni a szakmai élet beszédhelyzeteit.

A tanárnak gondosan meg kell terveznie munkáját, az eredményes megvalósításhoz pedig nagyon sok gyűjtőmunkára (megfelelő szövegek gyűjtése, adott esetben alkotása) lesz szüksége.

A tanárnak olyan légkört kell teremtenie az órán, hogy a diákoknak legyen kedvük megnyilatkozni, akkor is, ha hibásan vagy szegényes szókinccsel beszélnek. Az órákon a leggyakoribb tevékenység a beszélgetés (közös, párban vagy csoportban) legyen.

5.1 A BESZÉDÉRTÉSI KÉSZSÉG FEJLESZTÉSE

A nyelvi kommunikációban a beszédértésnek is legalább olyan nagy szerepe van, mint magának a beszédnek. A diákokat már a nyelvtanulás kezdetétől arra kell szoktatni (akár a szintjüknél nehezebb eredeti vagy nyelvtanulási célra készült szövegek alkalmazásával is), hogy a szöveggörnyezet és egyes kulcsszavak értése elegendő támpontot nyújt a szöveg lényegének megértéséhez. A beszédértési készség fejlesztésénél a diákok a szövegegész globális megértésére törekedjenek, erre kell őket ösztönözni.

A beszédértési készség fejlesztését szolgáló gyakorlatok kivitelezése:

A beszédértési gyakorlatok előkészítése

A tanár még a magnó/videó bekapcsolása előtt magyar nyelven (a diákok nyelvi szintjének megfelelően) felkészíti a diákokat a szöveg befogadására, és pedig:

- ismerteti a szöveg műfaját,
- ismerteti a szöveg tartalmára vonatkozó általánosabb megállapításokat,
- képanyagot mutat be,
- ismerteti az ismeretlen szavakat,
- irányítja a témával kapcsolatos beszélgetést (pl. a cím alapján vagy a szövegből kiragadott néhány szó, képanyag alapján),
- a szöveg kulcsmondatait (kulcsinformációit) nem megfelelő sorrendben tünteti fel, a diákok próbálják helyes sorrendbe állítani,
- hasonló témáról olvas.

A beszédértési gyakorlat közben és azt követően

A diákok többször hallgassák meg a szöveget.

Lehetséges feladattípusok:

- a szöveg legfontosabb (műfaj, téma, idő, hely, szereplők) információira vonatkozó kérdések,
- a tanár állításokat mond, amelyekről a diákoknak el kell dönteniük, hogy igazak vagy hamisak,
- feleletválasztós kérdések (teszt),
- tények lejegyzése (táblázatok hiányzó elemeinek pótlása, eseményvázlat),
- szerepjáték – a tanár kikapcsolja a magnót, a diák folytatja (monológ, párbeszéd) a történetet / újrhallgatva összehasonlíttja sajátját a felvétellel.

A gyakorlatok elvégzése után a diákok egyre inkább elszakadhatnak az eredeti szövegtől, és több személyes megnyilatkozásra nyílik mód. Ilyen gyakorlatok lehetnek pl.:

- címválasztás,
- a történet továbbszövése, más szemszögből való elmesélése,
- elbeszélő történet párbeszéddé alakítása és fordítva,
- vázlatpontok készítése a szövegről,
- vita, beszélgetés, kommentárok a szövegről.

5.2 AZ OLVASÁSÉRTÉSI KÉSZSÉG FEJLESZTÉSE

Az olvasásértési készséget fejlesztő gyakorlatok a diákokat felkészítik különböző műfajú autentikus szövegek olvasására és megértésére. A tevékenységek során a diákok egynyelvű, ill. kétnyelvű szótárakat, különböző képanyagot vagy más segédeszközt használnak.

A tanár feladata, hogy különböző olvasási stratégiákat sajátíttasson el a diákokkal.

A diákok először inkább némán olvassák el a teljes szöveget, hiszen a szöveg megértése a cél. A hangos felolvasás a megértés rovására mehet, míg a mondatonkénti tagolás szétdarabolja a szöveg egységét, és nem teszi lehetővé az ismeretlen kifejezések jelentésének kikövetkeztetését a szöveggörnyezetből. A helyes ejtés gyakorlása érdekében azonban hangosan is olvassanak a diákok.

A diák a kitűzött célnak megfelelően választja meg az olvasási stratégiát, amely lehet:

- a szöveg egészének gyors, globális áttekintése,
- bizonyos részletek, kulcsinformációk megtalálása,
- a szöveg értelmezése, értékelése.

Az olvasásértési készség fejlesztésének három fázisa:

Olvasás előtti tevékenységek

A szöveg feldolgozását előzze meg a szövegre való ráhangolás fázisa. A szöveg címe, a hozzá tartozó képek, a szövegből kiemelt néhány szó alapján a diákok találgathatják, miről fog szólni a szöveg. A diákok figyelmének irányítására és a megértés későbbi ellenőrzésére a szöveg elolvasása előtt adjunk feladatokat vagy megfigyelési szempontokat, és ne csak utólag tegyünk fel kérdéseket.

A tanár például az alábbi lehetőségek közül választhat:

- a szöveget már egy ismert szöveg elemeinek felidézésével mutatja be,
- ismerteti a szöveg kulcsszavait,
- a szöveg témájára vonatkozó képanyagot mutat be; a diákok kifejezik benyomásaikat, érzelmeiket, véleményüket,
- a szöveg lényeges elemeit nem megfelelő sorrendben ismerteti; a diákok helyes sorrendbe állítják őket.

A szövegeket a szokásostól eltérő formában is bemutathatja a tanár, pl.:

- a legépelt szöveget szétvágja mondatokra, bekezdésekre,
- bizonyos szavakat szinonimákkal helyettesítve sokszorosítja a szöveget,
- a szöveget szavak kihagyásával gépeli le,
- mindenfajta központosítás nélkül leírt szöveget ad a diákok kezébe,
- a szöveg kulcsmondatát minden jelzés nélkül kihagyja – annak helyét és tartalmát a diákoknak kell az elolvasás után kitalálniuk.

Olvasás közbeni tevékenységek

A tanár olyan stratégiákat alkalmaz, amelyek lehetővé teszik, hogy a diákok gyorsabban megértsék a magyar nyelvű szöveget, annak ellenére, hogy az több ismeretlen kifejezést tartalmaz.

Leggyakoribb feladattípusok:

- néhány előre megadott kérdés a szöveg legfontosabb információira vonatkozóan,
- állítások, melyekről a diákoknak el kell dönteniük, hogy igazak vagy hamisak,
- feleletválasztós teszt,
- a tanár hibás állításainak javítása,
- táblázatok hiányzó elemeinek pótlása,
- az információk helyes sorrendbe állítása,
- szókihagyásos mondatok/szöveg üres helyeinek kitöltése,
- a szöveg témájának és rendeltetésének felismerése.

Olvasás utáni tevékenységek

A szöveg elolvasásával és a gyakorlatok megoldásával nem ér véget a szöveg feldolgozása. A szövegfeldolgozást záró gyakorlatok során a diákok egyre inkább elszakadnak az eredeti szövegtől, és több személyes megnyilatkozásra (benyomás, vélemény, érzelem) nyílik módjuk. Ilyen gyakorlatok lehetnek a következők:

- a történet továbbszövése és/vagy előzményeinek kitalálása,
- a történet más szemszögből való elmesélése,
- elbeszélő történet párbeszéddé való átalakítása és fordítva,
- a szöveg dramatizálása,
- vita, beszélgetés, kommentárok a szövegről.

5.3 A BESZÉDKÉSZSÉG FEJLESZTÉSE

A magyar nyelv mint második nyelv tanításának/tanulásának egyik legfontosabb célja, hogy a megtanult nyelvi formákat a diákok szándékaik, gondolataik és érzelmeik kifejezésére valódi élethelyzetekben alkalmazni tudják.

Mivel a másik nyelven való önkifejezés megfogalmazása nehézséget okoz/hat a diákoknak, a tanárnak bátorítania kell őket a magyar nyelven folyó beszélgetésre. A szóbeliség a nyelvtanulás folyamán kulcsszerepet játszik (kommunikációra épülő nyelvoktatás). A tanárnak arra kell törekednie, hogy a tanórákon a beszélgetések ne legyenek kényszeredett (kérdés-felelet, diákok közti vita kiprovokálása), ill. túlságosan szabad, a keretet áthágó beszélgetések. A beszédkészség fejlesztését szolgáló feladatok között legyenek játékos feladatok is. A hagyományos társalgási témák mellett választhatnak szokatlan, esetleg abszurd szituációkat is, amelyek megmozgatják a diákok fantáziáját, s önkifejezésre készítik őket. Így a diákok bekapcsolódnak és részt vesznek a beszélgetésben, kialakul egy egészséges versenyszellem, megtanulnak győztesként, esetenként vesztesként kikerülni egy-egy szituációból.

A beszélgetés lehet kötetlen vagy irányított beszélgetés. A kötetlen beszélgetést is meg kell tervezni, pl. a tanár a beszéd során feladatokat oszt ki, a gyakorlatra szánt időt meghatározza, versenyhelyzetet teremt stb. Az irányított beszélgetés során a tanár meghatározott nyelvi formák használatát várja el a diákoktól. Igen fontos a kérdésfeltevés gyakorlása is, hiszen ez a kommunikációban éppen olyan fontos, mint a válaszadás. A játékoság legtöbbször a verbális kommunikációra épül, de a nem verbális kommunikáció elemeit is alkalmazhatjuk (gesztus, arcjáték, mozgás, pantomim stb.).

Párbeszéd

A párbeszéd a mindennapi szóbeli kommunikáció egyik legfontosabb eleme, ezért nagy hangsúlyt fektetünk gyakorlására. A tanár a diákokkal mindig ismertesse a kommunikációs folyamat tényezőit, s a diák ebből kifolyólag alkalmazkodjon a beszédhelyzethez.

Szerepjáték

A játék különböző formái a diákok életkorának és érdeklődésének megfelelően végigkísérik őket az oktatási folyamatban. A szerepjátékban a diák vagy saját magát vagy egy képzelt személyt alakít egy kitalált helyzetben. Megtervezése legyen átgondolt és alapos, a tanári utasítások egyértelműek és pontosak.

A szerepjátékok menete:

1. A körülmények bemutatása/magyarázata, szereposztás, feladatok meghatározása
2. Kivitelezés (pármunka, csoportmunka),
3. A kivitelezés elemzése:
 - a diákok önértékelése,
 - a játékban részt vevők kommentárja,
4. Az elvégzett munka értékelése.

A szerepjátékok fajtái:

- információcsere: személyek, érdekek bemutatása, mindennapi életre vonatkozó ismeretek,
- szerepjáték előre megírt forgatókönyv alapján; a tanár elkészíti a forgatókönyvet, a diákok szerepet választanak,
- kapcsolatfelvétel és kapcsolattartás:
 - ismeretlen személlyel (buszon, üzletben...),
 - meghatározott céllal (a hiányzás igazolása, jókívánság kifejezése...),
- szituációs játékok.

Monologikus megnyilatkozás

A kommunikáció központú nyelvtanulás során gyakran nyílik lehetőség arra, hogy a diákok önmagukról, elvárásaikról, örömeikről és gondjaikról nyilatkozzanak, egyúttal megismerjék társaikat, és elmélyítsék embertársukkal való együttérzési készségüket.

Projektmunka

A projektmunka keretében minden diáknak lehetősége van saját képességeinek megfelelően közreműködni. A tanárnak koordináló szerepe van.

A projektmunka mozzanatai:

1. Bevezetés: a tanár bemutatja a témát, a vizuális és egyéb eszközöket,
2. Felkészülés a projektmunkára: a diákok ötleteket gyűjtenek, érdeklődésüknek megfelelően csoportokat alkotnak,
3. Pármunka: tervezés, a munka felosztása, a projektmunka bemutatásának módja; az első szakaszban a tanár vezeti és irányítja a munkát, majd a diákok önállóan dolgoznak,
4. A projektmunka plenáris bemutatása,
5. Az elvégzett tevékenység értékelése (a diákok végzik, a tanár összefoglalja).

5.4 AZ ÍRÁSBELI KÉSZSÉG FEJLESZTÉSE

Az írásbeli készséget fejlesztő gyakorlatok általában a szöveg előzőleg már elhangzott szóbeli tárgyalására alapoznak. A diákok először – a fokozatosság elvének megfelelően – szókapcsolatokat, rövidebb szövegeket alkotnak. Mivel csak gyakorlással fejleszthetjük a diákok írásbeli készségét, sok különböző feladatot kell számukra készíteni. Az irányított tevékenységként bevezetett gyakorlásnak idővel szabad, alkotó tevékenységgé kell kinőnie magát.

Az írásbeli készséget fejlesztő tevékenység irányítása:

- szöveg minta tárgyalása-> a szöveg mintához kapcsolódó gyakorlat -> új szöveg alkotása-> értékelés-> javítás,

- az alkotott szöveg összehasonlítása hasonló szöveggel, ill. szövegmintával->értékelés-> javítás-> újabb szövegalkotás.

Az írásbeli készség fejlesztését szolgáló gyakorlatok néhány példája:

- Mondatalkotás: a diákokat rászoktatjuk a megfelelő szavak kiválasztására, a helyes nyelvhasználatra, a helyesírási szabályok betartására.
- Hiányos szöveg kiegészítése: a tanár hiányos szöveget közöl, a diákok kiegészítik a hiányzó adatokkal.
- Rövidebb leírások és tartalmak: általában szóbeli tevékenység (beszéd/meghallgatás/sűrített tartalom) előzi meg.
- Szövegalkotás megadott adatok/kifejezések felhasználásával.
- Szövegminta bemutatása, amely segítségével a diákok megismerkednek a szöveg (pl. életrajz) szerkezetével és tartalmával.

Az irányított és kreatív írás néhány példája:

- szövegalkotás adott utasítások szerint (kulcsszavak segítségével),
- meghatározott szándékkal, ismert címzettnek szóló szöveg alkotása (magánlevelezés),
- ismert személy jellemének megváltoztatása (tanár, iskolatárs, történelmi személy),
- reklámklipp szövegének alkotása (meggyőzés, lelkesítés).

Nagyon fontos, hogy a tanár fokozatosan vezesse rá a diákokat a nehezebb feladatok megoldására.

5.5 A NYELVI KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE

Szókincsfejlesztés

Az autentikus szóbeli és írott szövegekben használt szavak és kifejezések bemutatása mellett a szókincset az alábbi módokon fejlesztjük:

- szószedetek megtanulásával,
- előhívási technikák segítségével,
- vizuális segédeszközökkel történő szemléltetéssel,
- egynyelvű és kétnyelvű szótárak használatával,
- kontextusba helyezéssel (szövegekben, feladatokban),
- szemantikai mezők felhasználásával és »fogalmi térképek« kialakításával.

A grammatikai kompetencia fejlesztése

A diákok grammatikai kompetenciájukat az alábbi módokon fejleszthetik:

- induktív módon, új nyelvtani anyag megismerésével, ahogyan azok autentikus szövegekben előfordulnak,
- induktív módon, új grammatikai elemeket, kategóriákat, szabályokat stb. tartalmazó szövegekben, amelyek kifejezetten azért készültek, hogy bemutassák ezek alakját, funkcióját és jelentését, ezeket magyarázatokkal és gyakorlatokkal folytatva,
- alaki paradigmák, táblázatok bemutatásával, majd ezeket magyarázatokkal és gyakorlatokkal folytatva.

6. A TUDÁS ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

A tanár a tudás ellenőrzésekor megállapítja azoknak a céloknak a megvalósulását, amelyek az osztályozás tárgyát jelentik majd. Az ellenőrzés terjedjen ki a négy alapkésztségre (hallott szöveg értése, beszédképesség, olvasott szöveg értése, íráskéesség), a szókincs, valamint a funkcionális nyelvhasználat vizsgálatára.

A tanár a tanév elején ismerteti az osztályozás módját és kritériumait.

Szóbeli értékelés:

- monologikus nem művészi szöveg alkotása (beszédgyakorlat),
- beszélgetésben való részvétel (párbeszédes szöveg alkotása).

Írásbeli értékelés

- olvasott/hallott nem művészi szöveg értése,
- adott típusú nem művészi szöveg alkotása.